

H.M. Dronning Margrethe

ÁŠŠI/SAK
21/2450 - 4

MIN ČUJ./VÁR REF.
21/29389

DIN ČUJ./DERES REF.

BEAIVI/DATO
21.09.2021

Repatriering av samisk tromme til RiddoDuottarMuseat

Jeg henvender meg til Deres Majestet i en sak som er viktig for meg og det samiske folk, og som også berører det danske folk og danske institusjoner. Saken dreier seg om en samisk seremoniell gjenstand, en *meavresgárri*, som jeg ønsker å få repatriert til Sápmi.

Sápmelaččaid meavresgárit - samiske trommer - er en viktig del av den samiske kulturarven, og er gjenstander av særlig betydning i seremoniell sammenheng. Vi har i dag få eller ingen trommer igjen i Sápmi. Gjennom historien har en rekke samiske kulturhistoriske gjenstander blitt bortført og befinner seg i dag på ulike museer i Norden og Europa. De fleste samiske trommene befinner seg i dag utenfor Sápmi. Kulturarven er en viktig del av alle folks identitet og tilhørighet. Å kjenne sin historie er en sentral del av vår forming som individ og som samfunn. Dette gjelder også for urfolk.

Ved et av våre samiske museer, RiddoDuottarMuseat i Kárášjohka – Karasjok, har vi over flere år hatt gleden av kunne ta vare på og vise fram Poala-Ánde, Anders Poulssons tromme til det samiske folk og til andre som besøker museet. Etter det vi kjenner til ble Poala-Ánde - Anders Poulsson arrestert i Nesseby, Finnmark, i 1691 på grunn av besittelse av en tromme. Trommen ble beslaglagt i 1692 og sendt til København, og har siden vært en del av den kongelige kunstkammersamlingen til Nationalmuseet i København. Under forhør og rettsaken i 1692 forklarte han om symbolene på trommen, og hvordan den ble brukt. Anders Poulsson skal ha blitt slått i hjel i varetekt før dom ble avsagt. Siden 1979 har Anders Poulssons tromme vært utlånt fra Nationalmuseet i København til De samiske samlinger og RiddoDuottarMuseat i Kárášjohka- Karasjok. Denne utlånsavtalen går ut 1. desember 2021 etter en låneavtale fra 2016. Nationalmuseet i København har knyttet en rekke vilkår til låneavtalene, og det ser ut til at RiddoDuottarMuseat har klart å fylle disse vilkårene.

RiddoDuottarMuseat ønsker å beholde denne viktige tromma i Kárášjohka –Karasjok, og har bedt Sametinget engasjere seg i saken. Jeg henvender meg derfor til Deres Majestet for å be om at vi får beholde denne sentrale seremonielle gjenstanden i Sápmi.

Urfolk over hele verden har vært utsatt for prosesser som har gjort at kulturarv er spesielt viktig. Både som et grunnlag for kunnskap om historien og som en del av seremonielle praksiser. I dag pågår det en rekke prosesser der nasjoner og land får tilbakeført sine kulturhistoriske gjenstander. Dette gjelder også for urfolk.

Retten til å eie, forvalte og formidle egen kulturarv på egne premisser er en del av grunnlaget som knyttes til UNESCO konvensjonene. Danmark har i likhet med Norge ratifisert de relevante UNESCO-konvensjonene.

Samisk kulturarv eies av det samisk folk, og forvaltning av kulturarv kommer som en følge av at samenes rett til selvbestemmelse. Dette er anerkjent gjennom FNs erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP) art. 3 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) art. 1. FNs erklæring om urfolks rettigheter, art. 31 slår fast at «urfolk har rett til å bevare, ha kontroll med, verne og utvikle sin kulturarv og sin tradisjonelle kunnskap og sine kulturuttrykk».

I likhet med Norge har Danmark undertegnet FNs erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP), ratifisert FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater.

Sametingets arbeid med forvaltning og repatriering av seremonielle gjenstander tar utgangspunkt i FNs erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP), og særskilt art. 12, pkt. 1 som sier:

«Indigenous peoples have right to manifest, practise, develop and teach their spiritual and religious traditions, customs and ceremonies; the right to maintain, protect, and have access in privacy to their religious and cultural sites; the right to the use and control of their ceremonial objects; and the right to the repatriation of their human remains».

Jeg kjenner til at Danmark har tilbakeført en rekke kulturhistoriske gjenstander tilbake til Kalaallit Nunaat – Grønland gjennom prosjektet *Utikut*. Dette er en inspirasjon og kan danne grunnlaget for en liknende tilbakeføringsprosess fra Danmark tilbake til det samiske folk, siden Danmark var tidligere kolonimakt over Norge, inkludert over samene. I Norge gjennomføres det nå et stort tilbakeføringsprosjekt *Bååstede*, der 1600 samiske kulturhistoriske gjenstander overføres fra Norsk Folkemuseum og Kulturhistorisk museum i Oslo til seks samiske museumssiidaer.

Samiske trommer er en viktig del av den samiske kulturarven, og av særlig betydning i seremoniell sammenheng. Det vil være av stor betydning at Anders Poulssons tromme eies, oppbevares og formidles i en samisk kontekst. Jeg vil foreslå en avtale om en tilbakeføring av Anders Poulssons tromme til det samiske folk og til Sápmi. En slik avtale om tilbakeføring til det samiske museet i Kárášjohka - Karasjok vil kunne være en fin start og en markering av en utveksling av samisk kulturarv mellom Danmark og Sápmi.

Dearvuodaiguin/Med hilsen

Aili Keskitalo
presidenta / president